

**Perusturvan yhteistoiminta-alueen kuntien
täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen
ohjeet**

Pori, Ulvila, Merikarvia
Perusturvalautakunta xx.xx.2022 § xxx

Sisällys:

1.	Toimeentulotuen myöntäminen ja menettely toimeentulotukiasioissa	3
1.1.	Hakemismenettely ja päätös.....	3
1.2.	Toimeentulotuen takaisinperintä (ToTuL 20-23§).....	4
2.	Täydentävä toimeentulotuki 7 c § (29.12.2005/1218)	4
2.1.	Kodin hankinnat	4
2.2.	Harrastusmenot	6
2.3.	Työmatkakustannukset.....	6
2.4.	Asuminen, vuokravakuus ja muuttokustannukset	6
2.5.	Vuokravelat	7
2.6.	Muut menot	7
2.7.	Hautauskustannukset	9
2.8.	Maahanmuuttajien ja pakolaisten toimeentulotuki.....	10
2.9.	Kelan myöntämän psykoterapian tutustumiskäynnit	11
2.10.	Kunnan myöntämä palveluseteli yksityisen terveydenhuollon kustannuksiin	11
3.	Toimeentulotuki eri elämäntilanteissa	11
3.1.	Opiskelijoiden toimeentulotuki	11
3.2.	Yrittäjyys	12
3.3.	Vankeusaika	12
3.4.	Varusmiehen palvelusajan korvaus	13
4.	Ehkäisevä toimeentulotuki.....	13
5.	Muutosvaatimuksen tekeminen.....	13
6.	Menettely väärinkäyttöpauksissa	14

1. Toimeentulotuen myöntäminen ja menettely toimeentulotukiasioissa

Perustuslain 19§:n mukaan jokaisella, joka ei kykene hankkimaan ihmisarvoisen elämän edellyttämää turva, on oikeus välttämättömään toimeentuloon ja huolenpitoon. Toimeentulotuki on tämän oikeuden toteuttamista turvaava keskeinen etuus.

Toimeentulotuki on sosiaalihuoltoon kuuluva viimesijainen taloudellinen tuki, jonka tarkoituksena on turvata henkilön ja perheen toimeentulo ja edistää itsenäistä selviytymistä. Toimeentulotuen avulla turvataan henkilön ja perheen ihmisarvoisen elämän kannalta vähintään välttämätön toimeentulo. Oikeudesta toimeentulotukeen säädetään toimeentulotuesta annetussa laissa (1412/97).

Porin perusturvan yhteistoiminta-alueen kuntien ohjeet on laadittu, jotta yhteistoiminta-alueen yhdenvertaisuus päätöksissä toteutuisi. Päätöksenteossa on kuitenkin otettava huomioon, että kunkin hakijan tuen tarve arvioidaan yksilö- ja perhekohtaisesti.

Perustoimeentulotuen myöntäminen ja maksaminen kuuluvat Kelalle. Kunnan tehtävänä on päättää harkintaan perusturvasta täydentävästä ja ehkäisevästä toimeentulotuesta. Kelan etuusohjesivusto www.kela.fi.

1.1. Hakemismenettely ja päätös

Perustoimeentulotukea haetaan Kelasta, joka ohjeistaa kansalaisia hakemuskäytännöissä. Jos perustoimeentulotukihakemus saapuu kuntaan, hakemus toimitetaan Kelaan ilman aiheetonta viivytystä.

Täydentävää toimeentulotukea kunnasta voi hakea sen jälkeen, kun on saanut päätöksen perustoimeentulotuesta Kelasta.

Ehkäisevän toimeentulotuen tarkoituksena on edistää henkilön ja perheen sosiaalista turvallisuutta ja omatoimista suoriutumista sekä ehkäistä syrjäytymistä ja pitkäaikaista riippuvuutta toimeentulotuesta.

Täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen hakijan on pääsääntöisesti esitettävä hakemuksen liitteenä selvitykset tuloista ja varallisuudesta sekä muista toimeentulotukioikeuden selvittämisen kannalta välttämättömistä seikoista (esim. tiliotteet, tosite vuokranmaksusta, verotuspäätös vuosittain, kuolinpesän verotuspäätös, perunkirja), mikäli ne eivät tule esille Kelan päätöksestä. Hakijan on yksilöitävä ja perusteltava täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen tarve.

Päätös toimeentulotuesta on annettava viivytystä. Toimeentulotukilain perusteella hakijalla on oikeus saada päätös viimeistään 7 arkipäivänä hakemuksen vastaanottamisesta tai sen täydentämisestä.

Toimeentulotuen asiakkaalle tulee toimeentulotukilain 14§ 4 mom. mukaan järjestää mahdollisuus päästä keskustelemaan henkilökohtaisesti sosiaalihuollon työntekijän (sosiaalityöntekijä tai sosiaaliohjaaja) kanssa viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä sen jälkeen, kun asiakas tätä pyytänyt. Lainkohdassa tarkoitetun keskustelun voidaan toteuttaa muullakin tavoin kuin vastaanotolla. Usein asiakkaan toimeentulotukiasioita voidaan selvittää myös puhelimitse.

1.2. Toimeentulotuen takaisinperintä (ToTuL 20-23§)

Takaisinperinnästä on päätettävä toimeentulotukipäätöksen yhteydessä.

2. Täydentävä toimeentulotuki 7 c § (29.12.2005/1218)

Erityisistä tarpeista ja olosuhteista johtuviin menoihin myönnettävästä täydentävästä toimeentulotuesta on säädetty toimeentulotukilain 7 c §:ssä.

2.1. Kodin hankinnat

Kodin perustamiseen ja kodin tarvikkeisiin voidaan harkinnalla myöntää toimeentulotukea erityisen painavista syistä kertaluonteisesti. Alla olevasta taulukosta käy ilmi ohjeelliset enimmäishinnat hankinnoille. Jälkihuoltonuorten kohdalla ensiasunnon perusvarustus maksetaan ensisijaisesti nuoren itsenäistymisvaroista.

Ohjeelliset enimmäishinnat toimeentulotuen harkinnanvaraisten hankintojen osalta

- yksin asuvalla välttämättömät kodintarvikkeet kaikki yhteensä 800 €
- pariskunnalla välttämättömät kodin hankinnat yhteensä 950€
- perheellä 170€/lisäys lasta kohden

Huonekalut, kun tarve on yksittäisistä hankinnoista:

- sänky 100 €
- parisänky 130 €
- ruokapöytä ja tuolit 90 €
- valaisin 30 €

Vuodevaatteet yksittäisinä hankintoina:

- patja 60 €
- peitto 30 €
- verhot 30 €

Muut hankinnat:

- jääkaappi (pääsääntöisesti vuokranantajan vastuulla) 120 €
- pölynimuri 80 €
- pyykinpesukone perheelle 250 €
- pyykinpesukone yksin asuvalle,
kun taloyhtiössä ei ole pesutupaa 150 €
- sähköliesi/uuni 150 €
(pääsääntöisesti vuokranantajan vastuulla)
- pinnasänky 100 €
- lasten rattaat 100 €
- lastenvaunut 200€
- yhdistelmävaunut 250€
- polkupyörä työ- tai koulumatkoihin 70 €
- turvakaukalo tai -istuim 50 €
- syöttötuoli 50 €

2.2. Harrastusmenot

Lasten harrastusmenot sisältyvät pääsääntöisesti lasten perusosalla katettaviin menoihin. On kuitenkin harrastuksia, joissa tarvittavien välineiden hankkiminen tai muiden kustannusten maksaminen eivät ole perusosan puitteissa mahdollisia. Lasten harrastustoiminnan taloudellinen tukeminen kohtuullisessa määrin voi olla perusteltua ennalta ehkäisevistä ja lastensuojelullisista syistä. Harrastusmenoihin voidaan myöntää täydentävää toimeentulotukea enintään 400€ vuodessa/lapsi. Aikuisten harrastusmenot huomioidaan toimeentulotuen perusosassa, mutta niihin voidaan myöntää harkinnanvaraista toimeentulotukea tapauskohtaisesti noin 100€/vuodessa.

2.3. Työmatkakustannukset

Työmatkakustannukset kuuluvat Kelan maksamaan perustoimeentulotukeen. Työmatkoihin voidaan kuitenkin myöntää tukea esim. asiakkaan kuntoutumista tuettaessa, sosiaalisen suunnitelmallisena toimintana.

2.4. Asuminen, vuokravakuus ja muuttokustannukset

Kela arvioi asiakkaan vuokravakuuden tarpeen oman ohjeistuksen mukaisesti perustoimeentulotukilaskelmassa. Vuokravakuus tulee ensisijaisesti hakea Kelasta. Mikäli vuokravakuutta haetaan Kelan kielteisen päätöksen jälkeen harkinnanvaraisena tukena kunnasta, voidaan se täydentävänä toimeentulotukena myöntää erityisin perustein kertaluonnaisesti asiakkaan maksukyky huomioiden.

Muuttokustannusten huomioon ottaminen on harkinnanvaraista. Kun kyse on perustellusta muutosta toiseen kuntaan, Kela myöntää perustoimeentulotuen ja vastaa muuttokustannuksista ja takuuvuokrista.

Jos asiakkaalla on maksuhäiriömerkintä, voidaan Kelasta myöntää maksusitoumus kotivakuutukseen tai sähkövakuusmaksuun.

2.5. Vuokravelat

Ensisijaisesti hakijaa ohjataan tekemään vuokranantajan kanssa maksusuunnitelma vuokravelan takaisinmaksusta. Joissain erityistilanteissa voidaan myöntää vuokravelkaan täydentävää toimeentulotukea ruokakunnan kokonaistilanne huomioiden esimerkiksi hädän uhatessa. Vuokrarästiin ei pääsääntöisesti myönnetä täydentävää toimeentulotukea kuin kerran.

2.6. Muut menot

Ohjeelliset enimmäishinnat toimeentulotuen harkinnanvaraisten menojen osalta:

Avustus romaninaisen vaatteisiin:

- hameeseen korkeintaan joka toinen vuosi enintään 480 €. Päätöstä tehtäessä on syytä ottaa huomioon, että kysymyksessä on hankinta, johon voi varautua pitemmällä aikavälillä. Hame voidaan poikkeustapauksessa myöntää myös alle 18-vuotiaalle, mikäli vanhemmat sallivat hameen käytön. Hameen korjaukseen voidaan myöntää harkinnalla kertaluonteisesti enintään 180 euroa.

Muu erityisvaatetuksen tarve

- harkitaan tapauskohtaisesti, esim. raskauteen liittyvä vaatetus. Tukea voidaan myöntää enintään 150 euroa yhden kerran.
- kuntouttavassa työtoiminnassa olevien henkilöiden työvaatteet ja jalkineet harkinnalla ja tarpeen mukaan (Huom. esimerkiksi nuorten työpajalle työvaatteet saa työpajan vaatepankista):
  - turvakenkä (kesä) 80€
  - turvakenkä (talvi) 100€
  - sisätyöjalkine 30-50€
  - kumisaappaat 30€
  - takki (kesä) 50€
  - takki (talvi) 60€
  - housut (kesä) 50€
  - housut (talvi) 60€
  - sadevaatteet 40€
  - Paketit (turvakengät, housut ja takki)

- kesä 150 €
- talvi 200 €
- Harkinnalla joskus seuraaviin:
- sisätyövaatteet (pusero ja housut) 50€
- alkuhaastattelusta / työhaastattelusta aiheutuvat matkakustannukset voidaan korvata halvimman vaihtoehdon mukaan

Ay-jäsenmaksu ja työttömyyskassan jäsenmaksut ovat verotuksessa vähennyskelpoisia ja kuuluivat toimeentulotuen perusosaan.

Jäännösveroa ei oteta huomioon menona eikä siihen myönnetä toimeentulotukea. Asiakasta kehoitetaan tekemään veronhuojennushakemus.

Perhejuhlien (ristiäiset, rippijuhlat, lakkiaiset, häät, muistotilaisuus) järjestämisestä aiheutuvia kuluja voidaan ottaa laskelmassa huomioon enintään 120 euroa.

Avioerojen hakemiseen liittyvistä laskuista huomioidaan pääosin puolet.

Edunvalvontapalkkio huomioidaan menona laskun erääntymiskuukaudelle. Edellytyksenä on, että perustoimeentulotuki on haettu Kelasta. Mikäli perustoimeentulotuen laskelma on ylijäämäinen huomioidaan se päätöstä tehtäessä.

Turvapuhelimen kuukausimaksu huomioidaan menona Kelan perustoimeentulotukilaskelmassa, joten kuukausimaksu ei ole täydentävässä toimeentulotuessa huomioitava meno.

Maksamattomaan sivistystoimialan järjestämään iltapäiväkerhomaksuun ei myönnetä täydentävää toimeentulotukea, vaan asiakasta ohjataan hakemaan perusturvakeskuksen lausunto maksuvapauden myöntämiseksi. Kela voi myöntää perustoimeentulotukea lasten kunnallisesta varhaiskasvatuksesta aiheutuviin menoihin sekä 1.–2. luokalla olevien koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan menoihin.

Maksamattomiin kotipalvelumaksuihin ja kunnallisiin päivähoitomaksuihin ei myönnetä toimeentulotukea, vaan asiakasta ohjataan hakemaan em. toimistoista maksuvapautta/alennusta. Kertaluonteisesti maksettu lasku voidaan ottaa huomioon.

Asiakasmaksun alennushakemus sosiaali- ja terveyspalveluihin.

<https://www.pori.fi/sosiaali-ja-terveys/kaikki-sahkoisen-asioinnin-palvelut/asiakasmaksun-alennus>

Lomake on mahdollista täyttää sähköisesti tai tulostaa. Sivulta löytyy myös hakemuslomake peruuttamattoman vastaanottoajan laskun mitätöimiseen. Asiakasmaksun alen-

nuksen hakeminen kunnan sosiaali- ja terveystalvelumaksuihin on ensisijaista suhteessa toimeentulotukeen

Lapsen tapaamisesta aiheutuneet kulut ja elatusapu

Kela huomioi lapsen tapaamisesta lapsen kanssa eri taloudessa asuvalle etävanhemmalle aiheutuvat menot siltä osin, kun ne perustuvat kunnan sosiaalihuollosta vastaavan toimielimen vahvistamaan sopimukseen tai tuomioistuimen päätöksen toimeenpanoon. Mikäli tapaamisopimusta ei ole ehditty vahvistaa, voidaan tapaamiskustannuksia huomioida täydentävän toimeentulotuen menona enintään 3 kuukauden ajan.

2.7. Hautauskustannukset

Hautauskustannuksina huomioidaan kohtuulliset kustannukset siltä osin, kun vainajan jättämät varat eivät riitä hautajaiskuluja kattamaan. Hautauskulujen myöntämisperusteet ovat yhdenmukaiset, riippumatta uskontokunnasta tai seurakuntaan kuulumisesta.

Hautauskulut haetaan siitä kunnasta, missä vainajalla on ollut kotipaikka. Toimeentulotukea hautauskustannuksiin myönnetään siinä kunnassa, missä henkilö on kuollessaan oleskellut, mikäli hänellä ei ole ollut kotipaikkaa.

Toimeentulotukea myönnetään pääsääntöisesti maksamattomiin hautauskuluihin sen jälkeen, kun kuolinpesän varat on selvitetty, pääsääntöisesti perunkirjasta. Toimeentulotuen tarvetta hautauskuluihin arvioitaessa otetaan huomioon vainajan ja lesken/avopuolison talletukset (tiliotteet), tulot ja menot. Hyväksyttäviksi menoiksi katsotaan: arkku noin 420 euroa, urna noin 120 euroa, kukkalaite arkulle noin 60 euroa, vainajan vaatetus noin 40 euroa ja arkkuun laitto noin 40 euroa, toimitus- ja järjestelykulut, kuljetus noin 100 euroa, hautapaikka ja hautaamisen kulut (= seurakunnan lasku). Esitetyt summat ovat siis suuntaa antavia.

Perustoimeentulotukea saaneen hautaukseen voidaan myöntää kohtuulliset hautauskulut ilman perunkirjaa, koska kuolinpesän varattomuus tiedetään.

Jos omaiset ovat järjestäneet hautauksen ja lasku on edellä esitettyjä menoja suurempi, myönnetään tukea pääsääntöisesti edellä esitettyjen summien mukaisesti.

Lehti-ilmoitukseen ja hautakiveen ei myönnetä toimeentulotukea. Omainen hankkii oman kukkalaitteensa omin varoin tai voi saada sen hankkimiseen toimeentulotukea enintään

50 euroa. Toimeentulotukea vaatimattoman muistohetken järjestämiseen myönnetään enintään 120 euroa.

Perunkirjoituskuluihin kuten virkatodistusmaksuun ei pääsääntöisesti myönnetä toimeentulotukea. Vähävarainen asiakas ohjataan oikeusaputoimistoon, jonka lasku voidaan ottaa huomioon täydentävän toimeentulotuen menona.

Porin perusturvan aikuissosiaalityön toimisto on kilpailuttanut toimeentulotukiasiakkaiden hautauspalvelut. Mikäli varattomalla vainajalla ei ole omaisia, käyttää aikuissosiaalityön toimisto kilpailutuskomppania sopimuksen mukaisesti. Varattomien hautaus toimitetaan tuhkaamalla ja tuhka haudataan muistolehtoon.

Kuolemantapauksessa omaiset esittävät usein vainajalta maksamatta jääneitä laskuja. Näitä ei kuitenkaan makseta toimeentulotukena, vaan ne merkitään perukirjaan velaksi. Mikäli pesään on jäänyt varoja, laskut tulee maksaa pääsääntöisesti näillä varoilla.

Täydentävä toimeentulotuki maksetaan pääsääntöisesti vainajan tilille.

Vainajan asunnon tyhjennys kuuluu vuokranantajalle, joten asunnon tyhjentämiseen ei ole perusteltua myöntää täydentävää toimeentulotukea.

2.8. Maahanmuuttajien ja pakolaisten toimeentulotuki

Maahanmuuttajien perustoimeentulotuen myöntää Kela.

Kelan perustoimeentulotuessa huomioidaan passi, henkilökortti ja jatko-oleskeluluvan kustannukset, jos ne ovat välttämättömiä hakijan kannalta.

Kansalaisuushakemuksesta aiheutuvat menot ovat toimeentulotuessa huomioitavia vain erityisperustein.

Lasten harrastustoimintaa tuetaan kotoutumisen edistämiseksi

- ks. lasten harrastusmenot
- iltapäiväkerhomaksuihin haetaan alennus – liitteeksi toimitetaan lausunto sosiaalisista olosuhteista

Todistusten kääntäminen

Ulkomailla suoritetun tutkintotodistuksen käänätyskuluja ja tutkinnon rinnastamispäättöksen kuluja voidaan huomioida täydentävän toimeentulotuen menoina, mikäli se tukee asiakkaan työllistymistä.

Bussikortti

Kiintiöpakolaisille myönnetään maahan tullessa bussikortti kuukaudeksi

Kotoutumislain mukainen jälkihuolto

Jälkihuoltonuorten harrastusmenot huomioidaan lasten harrastusmenojen mukaisesti.

2.9. Kelan myöntämän psykoterapian tutustumiskäynnit

Psykoterapian omavastuuosuudet huomioidaan menona Kelan perustoimeentulotuessa lukuun ottamatta tutustumiskäyntejä. Psykoterapian tutustumiskäynnit huomioidaan täydentävän toimeentulotuen menona.

2.10. Kunnan myöntämä palveluseteli yksityisen terveydenhuollon kustannuksiin

Palvelusetelin omavastuuosuus on Kelan perustoimeentulotuessa huomioitava meno. Palvelusetelillä ostetusta palvelusta hyväksytään perustoimeentulotuessa menona se määrä, mitä palvelu olisi maksanut kunnan itse tuottamana eli julkisen palvelun asiakasmaksun osuus.

3. Toimeentulotuki eri elämäntilanteissa

3.1. Opiskelijoiden toimeentulotuki

Opiskelijoiden ensisijainen toimeentulojärjestelmä on opintotukilain (65/1994) mukainen opintotuki sisältäen opintorahan, yleisen asumistuen ja valtion takaaman opintolainan.

Alle 18-vuotiaat kuuluvat vanhempiensa elatusvelvollisuuden piiriin. Esimerkiksi alaikäisen opiskelijan tai lastensuojelun jälkihuollossa olevan nuoren ei edellytetä hakevan opintolainaa, eikä sitä lasketa tuloksi perustoimeentulotuessa. Kela on päätösvaltainen viranomaisen käsittelemään perusosan alentamista. Ks. Kelan ohjeistus muista perusteista, jolloin opintolainaa ei edellytetä haettavan.

Kotoutumislain mukaisessa jälkihuollossa olevien ei edellytetä nostavan opintolainaa

Oppikirjoihin ja muihin välttämättömiin opiskelutarvikkeisiin voidaan myöntää täydentävää toimeentulotukea esitettyjen kuittien perusteella. Ylioppilaskirjoitusmaksuihin voidaan myöntää täydentävää toimeentulotukea.

Opiskelemaan pyrkimisestä aiheutuviin kuluihin kuten matkakuluihin, pääsykoemaksuihin, oppikirjoihin, ylioppilaskunnan vuosimaksuun, ei pääsääntöisesti myönnetä toimeentulotukea. Joskus voi olla kuitenkin perusteltua myöntää täydentävää toimeentulotukea psykologisiin testeihin, ei kuitenkaan useaan testiin eikä peräkkäisinä vuosina. Ylioppilaskunnan vuosimaksuun voidaan myöntää täydentävää toimeentulotukea, koska maksu on opintosuoritusten hyväksymisen ehtona.

3.2. Yrittäjyys

Yrittäjän perustoimeentulotuen myöntää Kela. Yrittäjän saama tulo yrittäjätoiminnastaan on toimeentulotuessa huomioon otettavaa tuloa.

3.3. Vankeusaika

Vankilassa olo vaikuttaa Kelan etuuksiin. Vankeusvanki, tutkintavanki ja sakkovanki ovat erilaisessa asemassa etuuksien suhteen. Etuuksia ei keskeytetä, mikäli henkilö suorittaa pelkkää sakon muuntorangaistusta, alle kolmen kuukauden vankeusrangaistusta, rangaistusta ulkomaisessa vankilassa, tutkintovankeutta tai yhdyskuntaseuraamusta. Valvotussa koevapaudessa olevalla on oikeus Kelan etuuksiin samoin perustein kuin muillakin hakijoilla. Vanki voi saada mm. vaatteisiin avustusta Kelan kautta perustoimeentulotukena.

Vankeus ja vankeusajan varastointikustannukset

Kela voi myöntää varastointipalveluun tukea enintään 3 kuukaudeksi perustellusta syystä. Tämän lisäksi edellytetään, että asiakkaalla on suunnitelma asumisen järjestämiseksi vankeusajan jälkeen. Mikäli vankeusaika on pidempi, voidaan tapauskohtaisesti myöntää harkinnanvaraista toimeentulotukea tavaroiden varastointiin vielä Kelan myöntämän tuen lisäksi kuitenkin enintään 3 kuukaudeksi.

3.4. Varusmiehen palvelusajan korvaus

Palvelusajan korvaus kuuluu Kelan maksamaan perustoimeentulotukeen.

4. Ehkäisevä toimeentulotuki

Toimeentulotukilain 1 §:n 2 momentin mukaan ehkäisevän toimeentulotuen tarkoituksena on edistää henkilön ja perheen sosiaalista turvallisuutta ja omatoimista suoriutumista sekä ehkäistä syrjäytymistä ja pitkäaikaista riippuvuutta toimeentulotuesta.

Ehkäisevä toimeentulotuki on riippumaton siitä, onko henkilöllä tai perheellä oikeutta Kelan myöntämään toimeentulotukeen.

Ehkäisevää toimeentulotukea voidaan myöntää muun muassa tuen saajan aktivointia tukeviin toimenpiteisiin, asumisen turvaamiseksi, ylivelkaantumisesta tai taloudellisen tilanteen äkillisestä heikentymisestä aiheutuvien vaikeuksien lieventämiseksi sekä muihin tuen saajan omatoimista suoriutumista edistäviin tarkoituksiin.

Ehkäisevänä toimeentulotukena myönnettyä avustusta ei peritä takaisin tuen saajalta, ellei myöntämisen ole perustunut tuen saajan antamiin virheellisiin tietoihin.

5. Muutosvaatimuksen tekeminen

Viranhaltijan tekemään päätökseen tyytymätön voi saattaa asian edelleen perusturvalautakunnan yksilöasiainjaoston käsiteltäväksi.

6. Menettely väärinkäyttötapauksissa

Mikäli asiakkaan epäillään tarkoituksella menetelleen siten, että toimeentulotuki on myönnetty hänelle perusteettomasti, kuullaan asiakasta ennen mahdollisiin toimenpiteisiin ryhtymistä.